וקראת לשבת עונג

עלון תורני בהלכה באמונה ובמסורת השבת

גליון מס'

פרשת תולדות

התשפ"ז

לתגובות, הערות והארות ולקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ מזל בת אסתר ע"ה | לע"נ רחל שנהז בת מנורה ע"ה

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם אביגיל ויהונתן בני אורה תחי', ולהצלחת כל התומכים והמסייעים בהפצת העלון ברוחניות ובגשמיות

בפתח הגליון

הרה"ג שלום מאיר וולק צ"ל

בגלל רבע שעה

כשאנו רואים צמד אחים תאומים, ושואלים בני כמה הם, ומי מהם גדול, ישיבו שהם בני אותו גיל: הלוא תאומים הם! אבל האחד מהם נולד רבע שעה לפני חברו? נו, רבע שעה אינה משמעותית בחיים. הדברים אמורים אף בתאומים בני שנה ושנתיים, על אחת כמה וכמה בני עשר או עשרים. וככל שהשנים חולפות, הולך אותו הפרש פעוט של רבע שעה וקטן, מתגמד ונעלם. כך - לכאורה. אבל בפרשתנו נאמר אחרת: "ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמודות אשר איתה בבית, ותלבש את יעקב בנה הקטן". ובהמשך הפרשה: "ויוגד לרבקה את דברי עשו בנה הגדול, ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן. ותאמר אליו, הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך" - הלוא דבר הוא! בני כמה היו תאומים אלו באותו פרק זמן? לא בני עשרים ולא בני שלושים, הם היו בני שישים ושלוש!

כיצד ניתן לקרוא להם "הבן הגדול" ו"הבן הקטן" בשל אותה רבע שעה?

התשובה הפשוטה היא, שאין לנו כל מושג מהי רבע שעה בחיים!!!

רבי עקיבא היה רועה צאן עד לגיל ארבעים. בהמרצתה של רעייתו, רחל, פנה ללמוד תורה. הוא התעלה ביעף, ככוכב שביט, וכעבור שתים עשרה שנים של לימוד רצוף יומם ולילה פנה לשוב לביתו. כשהיה מאחורי הבית, שמע את קולו של רשע אחד שמקניט את רעייתו ואומר לה: "אביך צדק כשהתנגד לנישואייך עם אותו רועה צאן! הוא נטש אותך כאלמנה חיה שנים כה רבות". ורבי עקיבא שמע את רעייתו עונה: "לו היה שואל אותי - היה נשאר תריסר שנים נוספות"! הוא שמע את הדברים - ומיד שב על עקבותיו לתריסר שנות התעלות נוספות, שבסיומן שב לביתו בראש עשרים וארבעה אלף תלמידים! רעייתו היתה לאשתו של גדול הדור, וזכתה לכבוד והערצה מבעלה הגדול, מתלמידיו, ומכל בני דורה כשאמר לתלמידיו "שלי ושלכם - שלה הוא!" אבל נשאלת שאלה: לאחר תריסר השנים הראשונות, כאשר פנה לשוב לביתו, וכבר הגיע לעירו, עמד ליד הבית, ושמע שאשתו מוכנה ורוצה שימשיך בלימודו מדוע סב על עקבותיו מבלי לפגוש בה? מדוע לא נכנס הביתה לומר "שלום", מדוע לא נכנס לחמש דקות?

והתשובה: משום שהוא ידע מה ערכן של חמש דקות! לולא ניצל כל חמש דקות בחייו, הוא לא היה הופך לתנא האלוקי "רבי עקיבא"!

ולא רק חמש דקות, אפילו שבריר של דקה. הגמרא (מס' ברכות נג) מספרת: שבישיבתו של רבן גמליאל לא היו אומרים "מרפא", למי שהתעטש בבית המדרש - מפני ביטול תורה. ביטול תורה של שניה אחת! כסבורים אתם שזוהי "מידת חסידות"? לא ולא! זה נפסק להלכה, עבורנו, ברמב"ם ובשולחן ערוך!

הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל נעל נעליים בלי שרוכים, "נעלי סירה", כדי לחסוך את הדקה היומית לרכיסתם!

אם זה המבט על ניצול הזמן, על ניצול החיים - היפלא שאדם שנולד רבע שעה קודם, קרוי "הגדול"?

אנשים כאלו ניצלו את כל רגעיהם, כל ימי חייהם. עם מה אנחנו באים, מה יש בידינו להציג, כלום נוכל להראות לפחות שעה אחת מנוצלת במלואה? שיעור תורה אחד ליום?!

והדברים אמורים לא על ניצול בכמות בלבד, לא רק לנצל כל רגע ללימוד תורה. אלא גם על ניצול באיכות. שכאשר לומדים - ללמוד טוב, בעיון. וכאשר מתפללים לדעת לפני מי עומדים, ועל מה מתפללים!...

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו **עובדיה יוסף** זצוק"ל

סיפר הראש"ל רבנו דוד יוסף שליט"א, את הדברים דלהלן:

"כשהייתי לומד בישיבת 'אור ישראל' בפתח תקוה, המצב הכלכלי היה קשה מאד. באחת הפעמים התלוננו בפני ראש הישיבה, הגאון רבי יעקב ניימן, על המצב הקשה, והוא השיב להם כי הוא משתדל מאוד לגייס כספים ובקושי מצליח...

"באותם הימים נסענו, ונהג האוטובוס סיפר לנו בדרך, שהוא חזר בתשובה כששמע את הרב עובדיה יוסף בבית הכנסת, בהיותו דיין בפתח תקוה – והיום כל בניו לומדים בישיבות. אחד הבחורים שהיו איתי באוטובוס, הצביע עלי ואמר לנהג 'הנה הבן של הרב עובדיה'. הנהג התרגש ואמר לי: 'תגיד לאבא שלך שכל מה שיש לי זה בזכותו'. הוא סיפר לי שהוא גר בכפר אברהם. ויש לו משק.

"ביום שישי חזרתי לבית, וסיפרתי למרן אבא זיע"א אודות אותו אדם. אבא ביקש להשיג לו את מספר הטלפון של אותו אדם. העליתי אותו על הקו, ואבא אמר לו: 'מדבר עובדיה יוסף, אני רוצה לפגוש אותך'. ואכן, אותו נהג הגיע לבית שלנו, ואבא אמר לו: 'אני מבקש ממך טובה. אני רוצה שתעזור לישיבה בפתח תקוה שאין להם כלום'. הנהג השיב במקום: 'אני מתחייב שבמשך שנה כל הפירות והירקות – יקבלו ממני חינם אין כסף'...

"ואכן, ביום שישי היה מגיע טנדר לישיבה, ומוריד כמות אדירה של פירות וירקות. הטבח רץ והזעיק את ראש הישיבה, שהגיע מיד ואמר: 'אני לא יכול לשלם על זה'. אותו אדם השיב לו: 'זה הכל חינם'... 'למה?', שאל ראש הישיבה, והאיש עונה: 'בגלל הרב עובדיה יוסף'...

"הרב ניימן התחיל לבכות, קרא לי, נישק אותי ואמר לי: 'תגיד לאביך תודה, והשנה הזאת אתה פטור משכר לימוד'. אז שכר הלימוד היה חמישים לירות, זה היה הרבה כסף, בשמחה ובטוב לבב רצתי אל הטלפון הציבורי, וסיפרתי לאבא על מה שקרה...

"כעבור זמן מה אבא מגיע למשרד הישיבה, נכנס לרב ניימן ואומר לו: 'אתה אמרת לבן שלי שהוא פטור משכר הלימוד? מה זה קשור?'. הניח לו 12 צ'קים והלך...

קורא יקר! אם ברצונך להנציח את הגליון להצלחה, לרפואה שלימה, או להבדיל לע"נ יקירך, צור עוד היום קשר עם המערכת. זכור! "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו".

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"ויעתר יצחק לה'" (כה, כא).

כאשר האדם עומד בתפילה - אמר המגיד מדובנא - עליו לעמוד בלב נשבר ונדכה. אדם העומד להתפלל מתוך גאווה והתנשאות - אין זו "עבודה שבלב" ראויה.

משל למה הדבר דומה? לאדם אחד שהיה חייב לחבירו סכום כסף גדול ומשלא שילם במועד תבע אותו חבירו למשפט.

למרות שידע היטב כי הוא חייב את מלוא הסכום חיפש האיש תחבולות מתחבולות שונות כיצד יוכל להיפטר מחובת התשלום.

כאשר ביקש עצה מידידיו - שהיו "ישרי דרך" כמותו - יעצו לו כי בעומדו לפני השופט ישבע כי הוא מטופל באשה וילדים רכים וכי אין בידו לשלם מאומה. לשבועת שקר זו - כך אמרו - יאמין השופט ויפטור אותך מכל וכל. שמח האיש מאד בעצה "הנבונה" ובהגיע המועד לבש מחלצות שהיו שמורות עמו לאירועים מיוחדים, אסר את מרכבתו ההדורה בארבעה סוסים אבירים ועמד לצאת לדרך אל בית המשפט.

שוטה שכמוך - אמרה אשתו - האם כך עומד אתה להופיע לפני השופט? כאשר תבוא לפניו ואתה לבוש כאחד הרוזנים ומרכבתך הדורה כל כך, איך תטען כי אתה חסר כל ואין בידך לשלם?...

שמע האיש את דברי אשתו והבין כי אמת בפיה על כן לבש בלויי סחבות וביקש משכנו שישאיל לו עגלה רעועה רתומה לסוס זקן... כך הופיע לפני השופט.

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא - העבודה הנדרשת מאתנו בעמדנו לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא רבה היא עד מאד, על כן כאשר אנו עומדים לפניו בתפילה עלינו לעמוד בלב נשבר ונדכה ורוח נשברה ומתוך בושה לבקש ולהצטער על מיעוט דעתנו בעבודתו. אדם העומד בתפילה מתוך גבהות לב - היאך יוכל לטעון כי אינו ראוי לעבוד כראוי וכנדרש...

"עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי מצותי חקותי ותורתי" (כו, ה).

בגמרא מסכת יומא (דף כ"ח עמוד ב') דורשים חז"ל מפסוק זה שקיים אברהם אבינו אפילו עירובי תבשילין.

הקשה הגאון רבי אליהו מווילנא: היכן מרומז בפסוק זה ענין "עירוב תבשילין"?

אלא - תירץ הגאון - נראה שטעות נפלה כאן ובדפוסים קדומים היה כתוב בראשי תיבות: "קיים אברהם אבינו אפילו ע"ת", ובמהלך השנים נפלה טעות כאשר אחד המדפיסים החליט מדעתו שראשי התיבות "ע"ת" כוונתם ל"עירובי תבשילין", ואילו הכוונה האמיתית ל"עירובי תחומין". מצווה יקרה זו של עירובי תחומין - סיים הגאון - מרומזת יפה בפסוק: "עקב אשר שמע אברהם בקולי", מפני שעל ידי עשיית העירוב אדם דש בעקביו חוץ לאלפיים אמה בשבת.

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"בַּעֲבוּר תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי"

בעשרות שנותיו האחרונות נהיה הסטייפלער לתל תלפיות, והמונים החלו פוקדים את מעונו לברכה ולעצה. לצד גדלותו בתורה, נודע שמו בכל רחבי תבל כאיש קדוש, בעל רוח הקודש ופועל ישועות. הסטייפלער לא שמע היטב, וקשה היה לשוחח עמו באריכות (הוא חלה בילדותו, ומחלתו פגעה בחוש השמיעה. אמו נסעה עמו לטובי הרופאים, אך הם לא מצאו מזור; הם אף הודיעו לו כי שמיעתו תרד יותר ויותר במשך השנים, כפי שאכן היה). למרות זאת, זרם הפונים אליו הלך וגדל, מאחר שנודע כי עצותיו הריהן כדבר האורים ותומים, וברכותיו – בבחינת 'צדיק גוזר, והקב"ה מקיים'. הסטייפלער עצמו התבטא פעם: "אני איש זקן מאוד, וברכותי באות מכל הלב, בהיותי רוצה בכל לבי בטובת זולתי. אולי משום כך מועילות ברכותי".

מפני קשיי השמיעה של הסטייפלער, רגילים היו להעלות את הבקשות על הכתב, והסטייפלער היה קורא ומשיב בעל – פה. לפעמים רצה השואל להגיב ולהעלות צדדים נוספים, והיה כותב בפני הסטייפלער. כאן נוכחו הכל בהתמדתו העצומה של הסטייפלער: בעת שהלה היה כותב, שב הסטייפלער ללמוד בספר שלפניו, ואפילו רקע קט! גם בזמן הקצר שבין יציאתו של אדם אחד לכניסתו של הבא אחריו – שזה לא נמשך יותר מעשר שניות – היה הסטייפלער שוקע כל כולו בספר ומשנן את תלמודו, כמי שכמה שעות לפניו...

הסטייפלער לא הבין כלל לשם מה באים הציבור לקבל את ברכותיו, ואף הביע את פליאתו על כך. "אולי תוכלו לומר לי מה פשעי ומה חטאתי, שבאים אלי כל היום וכל הלילה לבקש ברכות?", שאל כמה וכמה פעמים... פעם השיב לו רבי משה מרדכי שלוזינגר כי הבאים עושים זאת על פי מאמר חז"ל, שמי שיש לו חולה בביתו ילך אצל חכם שיבקש עליו רחמים. והסטייפלער שאל: "ומי אמר שאני הוא החכם שאליו ומתכוונים חז"ל בדבריהם?", והסטייפלער הוסיף וסיפר:

בביאליסטוק היה משוגע בשם מיכאל. דעתו של הלה נטרפה עליו לגמרי, והוא חשב את עצמו למיכאל המלאך, ילדי העיר היו מתגרים בו, ואומרים לו שוב ושוב כי הוא איננו מיכאל המלאך, אך הוא לא ויתר להם – הוא היה פותח בפניהם את התנ"ך, ומראה להם את האמור בספר דניאל על אודות מיכאל המלאך. 'רואים אתם?' אמר, 'בתנ"ך כתוב שאני מיכאל המלאך!'. הילדים הוסיפו ללעוג לו: 'אמנם כתוב כי יש מלאך ששמו מיכאל, אך לא נאמר כי אתה הוא זה!'... אולם מיכאל צעק עליהם בחרונו: 'כופרים אתם, והלוא כך כתוב בתורה!'. הילדים היו ממשיכים בהתגרויותיהם, ומיכאל היה ממשיך בשיגעונו: 'אפיקורסים! אני מיכאל המלאך, ככתוב בספר דניאל!'.

הסטייפלער סיים את הסיפור והסביר בענוותנותו: "כשיגעונו של אותו מיכאל לייחס לעצמו את דברי דניאל, כך שיגעון הוא לומר כי אני הוא החכם שעליו דיברו חז"ל"...

ביני לבני

הרה"ג **יחיאל פליסקין** שליט"א

מח"ס **"שתולים בבית השם"** ועוד

מי אתם, אנשים רגישים מאד? (א)

אדם רגיש מאוד (Highly Sensitive Person - HSP) הוא אדם שנולד עם מערכת עצבים הפועלת בעצמה גבוהה יותר ובדיוק רב יותר מהממוצע. אין מדובר בחולשה או במחלה, אלא בתכונה מולדת – סוג של "מערכת קליטה" רגישה ומכוונת היטב.

ניתן לדמות זאת להבדל בין מיקרופון רגיל למיקרופון אולפני איכותי: מיקרופון רגיל קולט את הצלילים המרכזיים בחדר, בעוד מיקרופון אולפני קולט כל לחישה, כל רחש ברקע וכל תנודה קלה באוויר.

המוח של אדם רגיש אינו מסתפק בקבלת המידע החושי (צלילים, מראות, תחושות או רגשות של אחרים), אלא מעבד אותו לעומק. כל פיסת מידע מרעידה בו נימים פנימיים, בדומה לאבן שנזרקה למים ויוצרת מעגלים סביבה. לפי הערכות, מדובר בכ-20% מהאוכלוסיה. אם כי לא כל אחד מהם חווה את התופעה באותה עוצמה.

מבדק מהיר לזיהוי 'אדם רגיש מאד'

1. אומנות ורגש: יכולת להתרגש ולהתחבר באופן עוצמתי לאומנות, מוזיקה, ויופי הפשוט של הטבע. 2. לחץ מצפייה: בלבול או ירידה בביצועים כשמישהו צופה בך מבצע משימה או תחת לחץ זמן. 3. רגישות בין-אישית: נטייה להרגיש מיד את מצב הרוח של הסובבים אותך, לשים לב לשינויים קלים בטון הדיבור או בהבעות הפנים, ולהגיב בהבנה ובהשתתפות עמוקה בצער או בשמחה של הזולת. 4. עיבוד עמוק: נטייה לנתח סיטואציות לעומק ומחשבה מרובה לפני קבלת החלטות. 5. הימנעות מעומס: ניסיון מודע לארגן את סדר היום כדי להימנע ממצבים מציפים או רועשים מדי. 6. עולם פנימי: קיום עולם דמיון עשיר, חיי נפש מורכבים, ומחשבות פנימיות רבות ועמוקות. 7.קושי בשינויים: שינויים בחיים (גם חיוביים) גורמים לטלטלה רגשית ואף פיזית משמעותית מהרגיל.

8. הצפה רגשית: סביבה רועשת, אורות חזקים, צפיפות או ריבוי משימות במקביל עלולים להציף את מערכת העצבים ולגרום לעייפות מהירה. יש צורך להסתגר במקום שקט להתאוששות אחרי יום עמוס בגירויים.

לסיכום: אם יש לך 6 מתוך 8 סימנים, יתכן שאתה 'אדם רגיש מאד'.

פקסט 054-8457834